דמעשה ידיה היא אמר רבי עקיבא לעצמה

מציאתה לא כ"ש דתנן ייקונם שאני עושה

לפיך אינו צריך להפר רבי עקיבא אומר יפר

שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו אלא

והא כי אתא רבין כו'. זאת גרסת הקונטרס וקשה דמאי פריך

סוגיא משמע דטפי הוי מליאתה לעלמה מהעדפה דקאמר השתא

העדפה אמר ר"ע דלעצמה מציאתה לא כל שכן אם כן שפיר אפשר

דכי היכי דהעדפה הויא דבעל ה"נ מליאתה הויא דבעל והא בריש

להיות דהעדפה לכולי עלמא הויא דבעל

ובמליאתה הויא פלוגתא ועוד קשה

ה א מיי׳ פכ״א מהלכות

אישות הלכה ב סמג לאוין פא ועשין מח טור

ש"ע אה"ע סי׳ פ סע"א: ל ב טור אה"ע וב"י שם: ז ג ד מיי' פ"ג מהלכות

חובל ומזיה הלכה ט

סמג עשין ע טוש״ע ח״מ סי׳ תכ סעיף לח ומא:

ח ה מיי׳ פכ״ג מהל׳

סימן נג סעיף א ב: בי ר מיי פכ"ג שם הלי יא סמג שם טוש"ע שם

:סימן סו סעיף יא בהג"ה

תוספות רי"ד (המשך)

י. שהיא בעלת מלאכה יותר

משאר חררוחיה דרטל הוי ה הבעל הוי הבווניה דבעל הוי ומציאתה נמי בלי דוחק הוי הלכך אי לא יהיב לה

. לרעל הו"ל אירה: אמר

רב פפא מציאתה כהעדפה

שעל ידי הדחק דמיא פי׳ יים אתי לדחויי לדרבין ולאוקמי׳ מילתא דרבא

. דאמר איפוך ואמר מי

. סברת דמציאתה כהעדפה

שלא ע"י הדחק דמיא

דמיא אלא להעדפה שעל

ידי הדחק שרוב מציאות אדם צריך לחזר אחריהן

כגון דאקפי נהרא והרודף כגון דאקפי

בקרקע למצוא והלכך

בין קב אור. אי אמר ר"ע מציאת האשה לבעלה קשה דידיה

אדידיה א"ו איפוך ותני הכי מציאת האשה לבעלה

רב פפא עשתה לו ב' בבת

אחת מהו רטי רריוא ג' ד'

ושומרת קישואין ומלמדת

שיר לרווח ומחממח ריצי

ומשתכרת בכולן כהעדפה

שלא ע"י הדחק דמי והוי דבעל אליבא דר"ע

עשין מח טוש"ע

אישות הלכה טו סמג

םו.

 לעיל נט. לקמן ע. יבמות
לג. קדושין סג. נדרים פה.,
ב"ק ל., ג) [שם לא.], ל) גי' יעב"ץ ליה, ל) [ברכות כד. וש"נ], (1) [ער תוס' לעיל מו: ד"ה כתב לה וכו"], ז) [ערוך ע׳ סס ב׳ פי׳ מטמון),

הוהות הר"ח (h) תום' ד"ה שום וכו' כל"ל וכן בסמוך:

מוסף רש"י

קונם שאני עושה לפיך. אשה שאמרה לבעלה מה שאני עושה נפענה מה שחני עושה מלחכה יהח חסור לפיך בקונס (יבחות צג.) מעשי ידי יהיו לפיך כהקדש (קדושין סג.) מליהנות לו קדושין סג.) מליהנות לו (לעיל נט.). אינו צריך להפר. נדר זה, שחין בה כח להקדישו לפי שהוא שלו שם) אין בעלה לריך להפר שאיו נדרה חל שהרי משועבדת לו (קדושין סג.) דכיון דקא משעבדא ליה למעשה ידיה לא מניא לאפקועי לבעל מה דוכי נמפקועי נצענ מה דוכי ליה רחמנל (נדרים פה.). יפר שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. שמל תעדיף על מעשה ידיה יותר מן הרלוי לו ויותר ממה שהיא חייבת לעשות לו, ובכתובות (לעיל סד:) אמרינן מה היא עושה לו משקל ה׳ קלעים שתי מסקני הי סנעים שתי ביהודה שהן עשר סלעים בגליל (קדושין סג.) דמותר אינו שלו ויכולה ٦t להקדישו (לעיל נמ.).

תוספות רי"ד

רמעשה ידיה היא אמר רבי עקיבא לעצמה מציאתה לא כ״ש דתנן קונם שאני עושה לפיך א״צ להפר רע״א יפר שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו פי' ת"ק סבר א"צ להפר משום דמשעבדא לו ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו ואפי׳ העדפה הוי דידיה ור"ע סבר יפר שהעדפה דידה הויא וחייל עלי׳ נדרה אם לא יפר לה דהשתא בהעדפה דהוא מעשה ידיה קפיד רבי חייש לאיבה ואף על י ור דראמה ערריה הויא לרבה התם הוא משום דקנאה בדמים אבל הכא לא מישערדא ליה אלא לשיעורא אבל העדפה דידה הוי מציאתה שגם בא״ע הוי דידה כל שכן גבי אשה דתהוי דידה א״ו איפוך ותני הכי מציאת . האשה לרעלה דאים ליה ההעדפה ורע"א לעצמה רהשתא העדפה [של] מעשה ידיה הויא דידה ולא חיישינן לאיבה וכ״ש מציאתה: כי אתא רבין אמר בהעדפה שלא ע״י הדחק כ״ע לא פליגי הוי פי' משום . לה כי פליגי בהעדפה ייי הדחק פי' רבין אתי לתרוצי מתניתא בלא

דמעשה ידיה. ושייך למימר שיהא שלו דמעשה ידיה תחת מזונות: קונם שאני עושה לפיך. מה שאני עושה יהא קונם לפיך: אינו לריך להפר. דמשעבדא ליה. ואפי׳ לשמא תעדיף נמי לא חיישינן דאי מעדפה נמי לבעל הוא: שמא מעדיף. והעדפה דידה הוא וחייל עלה הונס:

שלא ע"י הדחק. כגון שהיא עירנית ובעלת מלאכה: ע"י הדחק. כגון שדחקה עלמה והעדיפה: ה"ג והא כי חתח רבין כו'. וקס"ד מליחתה כהעדפה שלא על ידי הדחק היא והיכי פליגי בה: ומשני אמר רב פפא מליחתה כהעדפה שעל ידי הדחק היא. דרוב מליאות לריך לחזר אחריהם כגון דגים שנשארו ביבשה או לבי שבור או לחפש סימאי בקרקע: שתים שלש וחרבע בכת חחת. שומרת קישואים וטווה פשתן ומלמדת שיר לנשים בשכר ומחממת ביצים בחיקה או ביני תולעים העושים משי שהנשים מחממות אותן בחיקן והם נולרים: מהו. מי הוי כעל ידי הדחק או לא: מתקיף לה רבא בר רב חנן. אדרבי יהודה בן בתירא: בותבר' ומת חתנו. ונפלה לפני יבם והוא תובע מה שפסקו לאחיו: יכול הוא שיאמר כו'. או חלוך או ייבם אבל אחיו או יתן או תשב עד שילבין ראשה: הוא פוסק כנגדן ט"ו מנה. שליש יותר יקבלם עליו לכתוב בכתובתה לבד תוספת שהוא מוסיף לפי שמשתכר בהן. אלף דינר הן עשרה מנה: וכנגד השום. אם בא חתן לכתוב קבלה עליו כנגד אלף דינר של שום שתכנים לו בגדים או כלים המשתמשין בהן והן פוחתין או פרקמטיא ודרך הנועדים למזמוטי חתן לשומם יותר משויים לכבוד הכלה ולחבבה על בעלה: הוא פוסק פחות חומש. לה מיבעיה דלה מוסיף אלא שפוחת שאם הכניסה שום של אלף דינר הוא כותב ח' מאות זוו: שום במנה ושוה מנה אין לו אלא מנה. הכניסה שום לקבלו עליו בשטר הכתובה במנה והוא שוה מנה בשוק לכל אדם אין לו לומר תנו לי עוד חמישיתו שהרי אמרו לפחות חומש מז השום לפי שלא נאמרו דברים הללו אלא בשום ששמאוהו בבית חתנים והנשואים ומיהו תוספת שליש לא

יוסיף שלא אמרו להוסיף שליש אלא לכספים שהן ראויים להשתכר מיד: שום במנה היא נותנת שלשים ואחד סלע ודינר. שום שהוא מקבלו במנה שאמרו לו כתוב מנה בכתובה והיא תכנים לך שום של מנה לריך שישומו אותו בבית של חתונה שלשים ואחד סלע ודינר דהוי מנה וחומשו: ובד' מאוח. שום שיקבל עליו לכתוב ארבע מאות: היא נותנה המש מאות. לפי שומת הנועדים שם: וכשחתו

איפוך מציאת האשה לבעלה רבי עקיבא אומר לעצמה והא כי אתא רבין אמר יוחנן בהעדפה שלא על ידי הדחק כולי עלמא לא פליגי דבעל הוי כי פליגי בהעדפה שעל ידי הדחק אתנא קמא סבר לבעלה ורבי עקיבא סבר לעצמה אמר רב פפא מציאתה כהעדפה שעל ידי הדחק דמי פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן בעי רב פפא עשתה לו שתים בבת אחת מהו בעי רבינא ישלשה או ד' בבת אחת מהו תיקו: בושתה ופגמה: מתקיף לה רבא בר רב חנן אלא מעתה בייש סוסתו של חבירו ה"ג דבעי למיתן ליה בושת וסום בר בושת הוא אלא רקק בבגדו של חבירו הכי נמי דבעי למיתן ליה בושת וכי תימא הכי נמי והתנן סירקק והגיע בו הרוק ופרע ראש האשה והעביר מליתו ממנו חייב ליתן לו ארבע מאות זוז יואמר רב פפא ילא שנו אלא בו אבל בבגדו פטור בבגדו לית ליה זילותא אשתו אית סלה זילותא אמר ליה רבינא לרב אשי אַלא מעַתהָ בייש עני בן מובים דאית להו זילותא לכולהו בני משפחה ה"ג דבעי למיתן להו בושת לכל בני משפחה א"ל התם לאו גופייהו הכא יאשתו גופיה הואי: מתני׳ ההפוסק מעות לחתנו ומת חתנו אמרו חכמים יכול הוא שיאמר לאחיך הייתי רוצה ליתן יולך אי אפשי ליתן יפסקה להכנים לו אלף דינר הוא פוסק כנגדן חמש עשרה מנה וכנגד השום הוא פוסק פחות חומש שום במנה ושוה מנה אין לו אלא מנה שום במנה היא נותנת שלשים ואחד סלע ודינר ובארבע מאות היא נותנת חמש מאות מה שחתן

לפירוש הקונטרס דאמר רב פפא תירוץ הוא זה לא הוה ליה למימר אלא מציאתה כהעדפה שעל ידי הדחק דמי ולא הוה ליה למימר פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן ונראה כגרסת רבינו חננאל דלא גרים והא אלא גרם כי אתא רבין א"ר יוחנן בהעדפה שלא ע"י הדחק כו' ומילתא באפי נפשה היא ולפרושי פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן אתא דאיירי במתני' במליאתה ומעשה ידיה ומפרש רבין דבהעדפה דמעשה ידיה שלא על ידי הדחק כולי עלמא לא פליגי דבעל הוי משום מעה כסף כי פליגי בהעדפה דע"י הדחק דהוי כעין מליאה דפליגי נמי בה דעל כרחך מניאה דאמר ר"ע לעצמה מיירי בדלא בטלה ממלאכה דאי בטלה ממלאכה הויא חייבת שכר הפקעתה דהא בטלה בשעת הגבהת מניאה ועלה קאי רב פפא וקאמר מליאתה כהעדפה שעל ידי הדחק דמי כלומר הא לא קא מיבעיא ליה דהא שמעינן מדרבא דקא מדמה לעיל מניאה להעדפה שע"י הדחק ורבין דקאמר דפליגי בהעדפה ע"י הדחק א"כ פליגי נמי במליאתה כגון דמגבהת מליאה עם מעשה ידיה אלא בעי רב פפא עשתה לו שתים בבת אחת מהו למציאתה מדמינן לה והוי לעצמה לר׳ עהיבא או דלמא הוי של בעל דכל זה הוא מעשה ידיה כיון דהוי בשעת מלאכה והוי במקום מעה כסף והעדפה שעל ידי הדחק דאמר רבי עקיבא דהוי שלה היינו שעושה מלאכה בשעה שבני אדם ישנים תיקו והא דלא קאמר רב פפא פשיטא לי מציאתה כהעדפה משום דלא קאמר מניאה כהעדפה דע"י הדחק דמי מסברא דנפשיה אלא ממילתיה דרבין. ר"ת: מציאתה כהעדפה שעל ידי

א״ד כע״י הדחק דמי והן של אשה וקאי כיון דהנך בעיא לא שייכא אלא אליבא דר״ע ש"מ דהלכה כר"ע ורבינו האי גאון וכל הגאונים יייל פסקי כרבנן וכך ז"ל פסקי נ״ל דהלכה כרבנן חדא דקיימא לן יחיד ורבים . הלכה כרבים ותו דכמה סתמי [סתם] רבי כרבנן הכא תנן מ״ה לבעלה . כרבנן והכי תנן נמי בשנים אוחזין ואף על גב דבעי רב פפא ורבינא שייכי אליבא דר"ע לאו דס"ל כוותי׳ אלא אמילתיה דייקו למידע טעמיה . דידיה ולעולם לא ס"ל אורחא דהלכה דקיימא לן יחיד וררים הלכה כררים נ"ל לומר בפלוגתא דר"י ורבנן דאף על גב דמקשי -----י טלירע דר"י לא שבקינן מש״ה כללא דנקטי׳ יחיד ורבים הלכה לאמוראי בדברי היחיד לא בעי לדיוקי ולתרוצי להו ולמידע מאי טעמיה ומה הוה סבר ומ"ה ל"ל למישבק רבים ולמיעבד כיחיד עד דפסקי׳ בפי׳

. דהל' כיחיד ולית למימר

דמקשי׳ ומפרקי׳ אליבא

. דידיה דהלכה כוותיה אלא

הדחק דמי. הכא משמע דמליאתה תחת מזונות כמו מעשה ידיה מדמדמי מליאה להעדפה ואף על גב דאמר בפ"ק דב"מ (דף יב:) דמליאת האשה לבעלה כי היכי דלא תיהוי לה איבה לא קשה מידי דמעשה ידיה נמי משום איבה הן כדאמרינן בפ' אע"פ (לעיל דף נח: ושם) קסבר מזוני עיקר ומעשה ידיה משום איבה ומיהו קשה דאמרינן בהאשה רבה (יבמות דף 5: ושם) גבי לא זה וזה זכאין במליאתה ובמעשה ידיה ומפרש טעמא בגמרא דאין זכאין במניאתה טעמא מאי אמור

רבנן מניאת אשה לבעלה משום דלא תיהוי לה איבה הכא תיהוי לה איבה וגבי מעשה ידיה קאמר טעמא מאי אמור רבנן דמעשה ידיה לבעלה משום דקא מיתונא מינייהו הכא לית לה מזוני ואי מליאה תחת מזונות ה"ל למנקט בתרוייהו חד טעמא או משום איבה או משום דמיתזנא מינייהו: אלא מעתה בייש סוסתו בו'. תימה מאי פריך והלא במתניתין אינו נותן לאשה בושת שלם ולאיש לבד דמי בשתו אלא מחלק האשה נוחנין לבעל ואם כן אם לא היתה האשה בת בושת שלא היו נוחנין לאשה גם לבעל לא היה נותן כלום ומאי פריך מביים סוסתו דלאו בת בושת היא: עבר בן שובים דאית להו זילותא לכל בני משפחה. שעליהם לשומרו מן המכים אותו אבל עשיר בן טובים שאין עליהם לשמור אותו אין מתביישין עליו בני משפחה: בחור חושש. בקונטרס פירש שני טעמים חדא משום שפוחתין ואותו טעם משמע מתוך הגמרא (נקמן דף סו.) דקאמר מאי לאו בכלים של כסף דפחתי ובירושלמי נמי אמר שמואל שמו דעתה של אשה שהיא רוצה לכלות כליה וטעם אחר דדרך לשומם יותר חומש לכבוד הכלה ולחבבה על בעלה ונראה דוה הטעם דקדק מדאיצטריך לאשמועינן שומא רבה ושומא זוטא דאם היתה עשירה דמשתמשת בכולן והן פוחתין כך לי רבה כמו זוטא אבל לטעמא ששמין יותר לכבוד הכלה שייך לחלק בין רבה לזוטא כמו שפי׳ בקונט׳ בגמ׳ ולכך נקט בקונטרס בגדים ופרקמטיא בגדים שמשחמשים בהן ופוחחין ופרקמטיא לאו דוקא לסחורה דא"כ הוו כמו כספים והיה מוסיף שליש (אלא לאו דוקא) אלא כלומר שאין משתמשין בהן כגון בגדים שאינן תפורין וכיוצא בהן: שום במנה ושוה מנה. פירש בקונטרס שהכניסה לו שום לקבלו עליו בשטר הכתובה במנה והיה שוה מנה בשוק לכל אדם ופירושו מגומגם ונראה כפירוש רבינו חננאל דמיירי כגון שפסקה להכנים לו בזה הלשון דכשאמרה שום במנה שוה מנה רולה לומר שתכנים לו שום במנה שיכתוב לה בכתובתה ולא ישוה אותו שום אלא מנה אין לו אלא מנה בלבד ואין לריך שישוה שלשים ואחד (א) ודינר אבל שום במנה סחם היא נוחנת שלשים ואחד ודינר דהכי קאמרה ליה שתכנים לו שום במנה שיכחוב לה בכתובתה הלכך לריכה להוסיף חומש:

תרי אמוראי ולא איפסק הלכה כחד מינייהו התם עבדינן כמאן דשקלי וטריא אליבא דחד מינייהו אבל ביחיד ורבים לא עבדי׳ הכי עד רפסק׳ בפי׳ כיחיד דהאי דשקלא וטריא אליבא דיחיד אורחא דתלמודא הוא לאגלויי כל ספיקא ולמיפשט בקושיא ולא למיפסק הלכה כוותיה: מתני' הפוסק מעות לחתנו ומת חתנו ואמרו חכמים יכול ספר קא דינם כסס בקוס א דינא דינו בסק הדבור בחורור: בחונים היום היות יותובו דינול לכופו בדין לתת לו המוהר הוא שיאמר לאחיך הייתי רוצה ליתן ולך א"א ליתן פי' אילו היה חתנו קיים היה יכול לכופו בדין לתת לו המוהר

וכשחתו

תיפוך אלא ת״ק סבר מציאת אשה לעצמה ולא חיישינן לאיבה שגם שהעדפה היא של בעל משום דמע״י הוא אבל